
Strateginen sopimus 2018, hyvinvointitoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Hyvinvointitoimialan palvelut

Hyvinvointitoimiala tuottaa ja järjestää perhe- ja sosiaalipalveluiden palvelualueella avohuollon- ja sijaishuollon sosiaalityön palveluja, sosiaalipäivystyksen, perheiden varhaisen tuen, neuvolan (äitiys-, lasten- ja ehkäisy-), koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykososiaalisia palveluja ja asumis- ja päihdepalveluita. Lisäksi palvelualue järjestää tulkki- ja käännöspalvelua sekä riita- ja rikosasiain sovittelua. Terveyspalveluiden palvelualue vastaa sairauksien hoidon, suun terveydenhuollon palveluiden, polikliinisten palveluiden, sairaalapalveluiden sekä mielenterveyspalveluiden (psykiatrista sairaanhoitoa lukuun ottamatta) järjestämisestä. Vanhus- ja vammaispalveluiden palvelualue vastaa vanhusten kotona asumista tukevien palveluiden (omaishoito, kotihoito, tukipalvelut) sekä ympärivuorokautisenhoidon palveluista sekä vammais- ja kehitysvammahuollon palveluista.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Turun työttömyysaste oli helmikuussa 2017 15,3 % ja se jatkoi kesäkuussa 2016 alkanutta laskuaan edellisvuoteen verrattuna. Vuosi sitten helmikuussa Turun työttömyysaste oli 16,8 % eli laskua on tapahtunut 1,5 %-yksikköä. Koko maan työttömyysaste laski vuoden 2016 helmikuusta 1,1 %-yksikköä. Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Turun asema koheni hieman; työttömyysaste on vertailussa kuudenneksi korkein. Pitkäaikaisyöttömien määrä väheni 223 hengellä vuoden 2016 helmikuusta ja nuorisotyöttömien määrä laski Turussa vuoden 2016 helmikuusta 142 hengellä. Nuorten työllisyystilanne näyttää kehittyvän suotuisasti.

Suurten kuntien palvelutuotantoon haasteita lisäävät mm. väestön ikääntyminen sekä maahanmuutto. Eläkkeelle siirtyminen tulee kiihtymään: yli 60 % kuntien työvoimasta siirtyy eläkkeelle vuoteen 2030 mennessä. Samanaikaisesti väestön ikääntymisestä ja elinajanodotteen kasvamisesta johtuen palvelujen tarve kasvaa. Väestön ikääntymisen merkitystä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeiden kysynnän kannalta kuvaa esimerkiksi se, että yli 75-vuotiaista alle 10 % on ilman yhtäkään pitkäaikaisrautaa ja 85 vuotta täyttäneistä yli 50 % on vanhushuolteen piirissä.

Turun väestönkehityksen merkittävin muutos on 1990-luvun alusta alkaen ollut ulkomaalaisperäisen väestön (muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia eli muunkielisiä) osuuden nopea nousu 0,8 %:sta vuonna 1990 vuoden 2015 lopun

10,1 %:iin (18 781 henkilöä). Vuoden 2015 lopulla Suomeen tuli ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, joista ympäristöministeriön arvion mukaan Turkuun sijoittuu noin 8 % oleskeluluvan saaneista eli noin 360-720 henkilöä. Turvapaikkapäätöksiä on keväällä 2017 vielä runsaasti tekemättä, joten tulijamäärä ei ole vielä realisoitunut. Riskinä on asuinalueiden liiallinen eriytyminen maahanmuuttajien keskittyessä samoille alueille. Uusi haaste ovat kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet ja laittomasti Suomeen jääneet, ns paperittomat henkilöt ja heille kunnan velvoitteena olevien palvelujen järjestäminen. Näitä henkilöitä on tullut palvelujärjestelmän piiriin satunnaisesti vaikka heitä asiantuntija-arvioiden perusteella jo kaupungissa oleskeleekin. Muunkielisten henkilöiden määrä ja väestöosuus on edelleen kasvussa, myös kaupungin suotuisa talouskehitys vauhdittaa tätä.

Vanhusten palveluiden haasteena on vanhushuoltosuhteen heikkeneminen ja vanhusten lukumäärän kasvu. Vanhushuoltosuhte (kuvaa yli 65-vuotiaiden prosenttiosuutta työikäisestä 15-64v. väestöstä) oli Turussa v.2015 30 %, joka on kuuden suurimman kaupungin vertailussa (Kuusikko) suurin. Pienin oli Espoossa, jossa vastaava arvo oli 21 %. Ennakkotietojen mukaan helmikuussa 2017 yli 85 -vuotiaita oli 5461 henkilöä (lisäystä vuoden 2016 helmikuuhun nähden 129 henkilöä) ja lukumäärä on hitaasti kasvamassa vuoteen 2020 saakka, jonka jälkeen kasvu kiihtyy. Yli 65 vuotiaiden määrä lisääntyy aikavälillä 2018-2021 arviolta 1841 henkilöllä. Näiden ikäihmisten osalta haasteena on oman toimintakyvyn tukeminen, aktiivisuuden lisääminen sekä ehkäisevän työn onnistuminen.

Turun ominaispiirteisiin on kuulunut 0-14 -vuotiaiden lasten ja heidän 25-44 -vuotiaiden vanhempiensa ja työelämässä olevien poismuutto Turusta. Turkuun muuttaa 15- 24 -vuotiaita nuoria mm. opiskelijoita, työvoimaan kuulumattomia, työttömiä, tuntemattoman taustan omaavia sekä vieraskielisiä. Pääasiallinen muuttotappio syntyy lapsiperheistä ja työllisestä työvoimasta. Turulle muuttoliike on ollut epäedullinen jo pitkään. Turun suhteellinen asema heikkenee muuttoliikkeen rakenteen vuoksi, mikä vaikuttaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvien palvelujen tarpeeseen.

THL:n tekemän alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen mukaan turkulaiset pärjäävät yleisesti hyvin, mutta hyvinvoinnissa on suuria alueellisia eroja. Suurimmat haasteet liittyvät hyvinvointierojen kaventamiseen eri sosiaaliryhmien välillä. Yksinäisyyden kokemus (erityisesti yksinasuvilla), ylipaino ja liikkumattomuus ovat ATH:sta esille nousevia huolta herättäviä tuloksia. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin suurimmat haasteet liittyvät eriarvoistumiskehitykseen, joka alkaa jo raskausaikana ja joka liittyy vahvasti perheiden sosiaaliseen asemaan. Lastensuojelun tukea tarvinneiden 0-17 vuotiaiden lasten väestöosuus kääntyi laskuun, ja oli 7 % vuonna 2016 (Kuusikon ka 6 %). Lastensuojelun määritelmä muuttui sosiaalihuoltolain uudistuksessa v. 2015, mutta Turussa vähenemä on muita kuusikkokaupunkeja suurempi -22,2 %, kun se Kuusikossa oli -18,9 %. Tämän voi olettaa kertovan myös tarpeen vähenemisestä. Varhaista tukea ja tukipalveluja perheille on lisätty, niin lastensuojelun avohuollon kuin sosiaalihuoltolain mukaisesti. Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä on laskenut. Mer-

---

---

kittävä panostus perheiden tukemiseen avohuollon keinoin on nostanut hienoisesti lastensuojelun kokonaiskustannuksia. Turkulaisten lapsiperheiden ongelmista kertoo edelleen kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden korkea väestöosuus, 2,20 % v. 2016 (Kuusikon ka 1,60). Sijoituksista aikaisempaa suurempi osuus on avohuollon sijoituksia. Suurin osa huostaan otetuista ja myös kiireellisesti sijoitetuista on viime vuosina ollut nuoria, 13-17-vuotiaita. Huostaan otetuista pienet lapset ja pääosin alle 12-vuotiaat voidaan sijoittaa perheisiin, ja myös murrosikäisten perhesijoituksia on pystytty jonkin verran tekemään. Perhehoidon osuus sijoituksista kasvoi vuonna 2016 lähes 4 %-yksiköllä. Turun lastensuojelu on sijaishuoltoon painottavana ollut kallista: kustannukset lapsiväestöön suhteutettuna ovat suurten kaupunkien korkeimmat. Kustannusrakenne on edelleen ongelmallinen, vaikkakin sijaishuollon osuus on edellisestä vuodesta pienentynyt ja ostopalvelujen osuutta on pystytty selvästi vähentämään. Omien lastenkotien käyttöä on tehostettu ja sijaishuollon toimintatapoja kehitetty. Avohuoltoon käytetään määrärahoista 16,8 % ja sijaishuoltoon 83,2 %.

Turussa pienituloisten osuus on ollut selvästi korkeampi kuin Kuusikon-vertailukaupungeissa. Turkulaisten tulojen jakautuminen on samaisessa vertailussa kolmanneksi epätasaisinta. Turun väestörakenne selittää osittain asiaa, sillä Turussa on maan korkein yhden hengen asuntokuntien osuus (51,1 % vrt maan keskiarvo 42,2 %) ja yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä (27,5%) on toiseksi korkein Kuusikkokuntiin verrattuna.

THL:n sairastavuusindeksillä mitataan eri sairausryhmien merkitystä väestön kuolleisuuden, työttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Tuoreimman sairastavuusindeksin (vuodelta 2013) perusteella Turun kokonaisindeksi on laskenut (101,2), mutta se on edelleen hiukan yli maan keskiarvon. Aivo- ja verisuonitaukeissa, tuki- ja liikuntaelinsairauksissa sekä tapaturmissa kehitystä on tapahtunut positiiviseen suuntaan ja näiden tautien indeksit ovat alhaisimmalla tasolla vuodesta 2001 alkaneella vertailujaksolla. Mielenterveysindeksi on selvästi laskenut, mutta on edelleen selvästi maan keskiarvon yläpuolella (118,2). Syöpäindeksi on hieman nousut ja selvästi maan keskiarvon yläpuolella (110,4). Dementiaindeksi on pysynyt lähes paikoillaan ja alittaa maan keskiarvon (91,7). ATH-kyselyllä mitatussa turkulaisten koetussa terveydessä on tapahtunut hiukan positiivista kehitystä, mutta tilanne oli suurten kaupunkien vertailussa heikoin. Työikäisistä työkykynsä heikentyneeksi koki 22,6 %. Myös tämä tulos oli suurten kaupunkien vertailussa heikoin ja ylitti kansallisen keskiarvon. Elintapoihin liittyvät sairaudet ovat enenevässä määrin haasteena liikkumattomuuden ja epäterveellisten ruokailutottumusten sekä päihdeiden käytön myötä.

Sote- ja maakuntaudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, mitä Suomessa on tehty. Muutos koskettaa satojen tuhansien ihmisten työtä ja kaikkien kansalaisten palveluja. Muutokset koskevat myös sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta, ohjausta ja verotusta.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia säännöksiä on useissa eri laeissa, joista osa koskee nyt kunnallista, kuntien ja kuntayhtymien järjestämää toimintaa, osa yksityistä toimintaa ja osa sekä kunnallista että yksityistä toimintaa. Julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien lakien suuresta lukumäärästä johtuen lähes kaikkiin lakeihin joudutaan uudistuksen yhteydessä tekemään viitaukset ehdotettaviin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin ja maakunnan valtiosuuslakiin. Käytännössä jo aiemmin valmistelussa olleetkin lainsäädäntöhankkeet ovat käytännössä alisteisia tälle laajalle reformille.

Säädöksen sujuvoittaminen eli ns. norminpurku on ollut hallituksen yksi kärkihankkeista. Hankkeen tavoitteena on ollut helpottaa yritysten toimintaa ja kansalaisten arkea sääntelyä keventämällä ja uudistamalla. Hankkeen tosiasiallisia vaikutuksia vielä odotellaan.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kysyntä/tarve									
75-vuotta täyttäneiden määrä	16 218	16 470	16 465	17 014	17 047	17 269	17 717	18 553	19 511
85-vuotta täyttäneiden määrä	4960	5164	5249	5362	5413	5405	5384	5443	5496
Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 2,23% / Kuusikko ka 2,18%	Turku 2,07% / Kuusikko ka 2,11%	Turku 1,98 % / Kuusikko ko 2,02 %						

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta oleellista on pystyä vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä tuottavuutta ja ehkäisevää työtä sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta asiakaskeskeisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Tämä vaatii uudenlaista ja laajempaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken. Oman palvelutuotannon osalta keskitytään ehkäisevän työn lisäämiseen sekä tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan sekä osallistumista omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Vuoden 2015 lopussa toteutetun laajan hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kyselyn tuloksista nousi vahvasti esille tarve enenevästi siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden painopistettä ehkäisevään työhön. Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten palvelutarpeita, joten panostaminen tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti

perusteltua. Tämä on myös yksi keskeisistä tavoitteista valtakunnallisessa SoTe-uudistuksessa.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja hyvää saavutettavuutta, varhaista puuttumista, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdentuvia palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta. Tehokkuuden parantamista jatketaan mm. hyvin käynnistyneessä lastensuojelun rakennemuutoksessa. Mittavat rakennemuutokset ovat tämän lisäksi käynnissä vanhus- ja vammaispalveluissa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Sairaalan, terveysasemien ja suunterveydenhuollon kehittämistyötä jatketaan. Hyvin edennyt hoitoketjujen kehittäminen on jo näkynyt esim. VSSH:n siirtoviivapäivien määrän laskuna ja tätä kehitystyötä jatketaan edelleen. Oman kotihoidon kehittäminen jatkuu ja vertailukehittämisessä käytetään hyväksi kilpailutetun alueen tietoja.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä. Lisäksi organisaation toimintakulttuuria viedään määrätietoisesti rohkeamman kokeilukulttuurin suuntaan.

Hallituksen kärkihankkeet STM:n alaisuudessa

- Palvelut asiakaslähtöisiksi
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta
- Toteutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omahoitoa
- Osatyökykyisille väyliä työhön

Hyvinvointitoimiala koordinoi maakunnallista ikäihmisten kotihoidon ja kaiken ikäisten omahoidon kehittämishanketta (KomPassi). Lisäksi toimiala on kumppanina lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa sekä ohjelman alueellisessa toteutuksessa (Lupa auttaa). Hyvinvointitoimiala on lisäksi mukana terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen kärkihanketta toteuttavissa kahdessa kokonaisuudessa: 1) UKK-instituutin koordinoima, "Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti (VESOTE)" -hanke sekä 2) Ikäinstituutin säätion koordinoima, "Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi" -hanke.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Sosiaali -ja terveyslautakunta							
Toimintatulot	-80 181	-75 980					
Valmistus omaan käyttöön	-64						
Toimintamenot	669 882	657 945					
Toimintakate	589 634	581 965	-586 765	-586 765	-591 385	-605 433	-614 510
Muutos-%		-1,3	0,8	0,8	0,8	2,4	1,5
Investointikulut		1 000	1 000	1 000			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO		-1 000	-1000	-1 000			
Muutos-%							

Lisätietoa toimialalle kohdistuvista tilainvestoinneista (vrt. tilapalvelujen investointiohjelma):

TILAINVESTOINNIT HYVINVOINTITOIMIALA

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannus- arvio	Valmistu- misvuosi- tavoite
Tehostetun palveluasumisen yksiköt		
Vaihe 1 Kulkurinvalssi Kuralankatu 2	17 100 000	2019
Vaihe 2 Vuokkokoti Murkionkatu 10	15 700 000	2019

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET

Kurjenmäkikodit peruskorjaus ja laajennus	Hankesuunnitelmaa ei laa- dittu	
Sairaala-alueen tekninen huolto	Tarveselvitys käynnissä	
Vammaispalveluiden asumispalvelut ja työtoiminta	Tarveselvitys käynnissä	
Lastenkodit (Luostarinkadun korvaava)	Tarveselvitys käynnissä	
Sillankorvan ensisuojan ja Sirkkalan päiväkeskuksen korvaavat tilat	Tarveselvitys käynnissä	

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Terveyspalvelut			
Perhe- ja sosiaalipalvelut			
Vanhus- ja vammaispalvelut			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri			
Toimialan hallinto ja yhteiset palvelut			

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	4.567,4	4.540,0	4.171,0				
Palkat ja palkkiot (€)	169 097 854	171 810 309	159 960 000				

Lisätietoja:

TAE 2018 htv- tavoitteessa on otettu huomioon VSSHP:lle 1.5.2017 toteutettava psykiatrian siirtymisen vaikutus vuonna 2018 ja koulupsykologien siirtyminen hyvinvointitoimialalta sivistystoimialalle 1.1.2018.TA2017

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tilat yhteensä (m ²)	164 931	167 702	147 323		149 302	153 415	153 530
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	163 931	166 702	146 323		148 302	152 415	152 530
Muut tilat (m)	1 000	1 000	1 000		1 000	1 000	1 000
Alueet yhteensä (ha)							
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	28 487 446	28 885 176	26 001 160		26 521 680	26 928 855	27 328 772

Lisätietoja:

TAE 2018 luvut perustuvat 16.3.2017 hetken ennusteeseen vuoden 2018 tila- ja vuokramääristä. Tämän lisäksi TAE 2018 lukuun ovat vaikuttaneet seuraavat kohteet:

Lisäys:

- Yli-Maarian monitoimitalo 12/2018 alkaen
- Suksikuja 1, Vammaispalvelun asumisyksikkö
- Mäntymäen sairaala-alue, rakennus 25 (Mäntykoti), Sirkkalan päivakeskus

Vapautuvat tilat:

- Sirkkalankatu 18, Sirkkalan päivakeskus
- Luostarinkatu 5, Luostarinkadun lastenkoti

Arviot vuosien TS 2019–2021 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2018-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2019:

Kulkurin valssi peruskorjaus (arvio maaliskuu 2019)

- vapautuvat tilat (arvio 3/2019) Oheinen järjestys on STOn ilmoittama, mutta toiminnallisesti siirtojärjestys on toinen, joten asia on arvioitava uudestaan.
  - Mäntykoti (Räntämäki)
  - Mäntykoti (Yli-Maaria)
  - Sävelkoti

TS 2020:

Lisäys:

- Dentalia hammashoitola lisätila 1300m² (tätä ei ole huomioitu neliöissä tai vuokrissa)

Vapautuvat tilat:

- Moikoisten liikekeskus lastenneuvola ja hammashoitola

Vuokkokoti uudisrakennus (arvio kesäkuu 2020),

- vapautuvat tilat (arvio heinäkuu 2020) Oheinen järjestys on STOn ilmoittama, mutta toiminnallisesti siirtojärjestys on toinen, joten asia on arvioitava uudestaan.
  - o Kutomokoti
  - o Kurjenpesä
  - o Mansikkapaikka ja Pohjantähti

TS 2021:

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön	Strateginen linjaus: 2.1.2		Muut toteutettavat linjaukset:				
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä *määritelmä muuttunut vuonna 2015	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
	7 %	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee				
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen							
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	12,86 %	20 %	50 %				
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	2,84 %	20 %	50 %				
Lihavien lasten ja nuorten osuus							
- 4- vuotiaat	..	pohjaluku	laskee				
- 8 Ik.	..	pohjaluku	laskee				
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyyttä tutkitussa populaatiossa)							
- 5-vuotiaat	0,43	0,3	0,3				
- 12-vuotiaat	1,17	1,2	1,2				
Rokotuskattavuus (neuvolat)							
- 3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta	0,23 %	0 %	0 %				
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyä ja tiivistyy:							
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	45	kasvava	kasvava				
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi)	-	lähtöarvo	tavoite tarkentuu				
3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. RAY:lle ja OPM:lle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	24	kasvava	kasvava				
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä kasvaa	90,7 %/	90,5 %/ 15 428	90,6 %/15 646				
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.							
- kotihoito	-16 /	laskeva	laskeva				
- omaishoidon tuki	-9 /	nouseva	nouseva				

- ympärivuorokautinen pitkäaikaishoito (sis. Kaskenlinnan palliatiivisen hoidon asiakkaat)	-29 /	laskeva	laskeva				
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus)							
-0-17	160	tasainen	tasainen				
-18-74	799	tasainen	tasainen				
- 75 vuotta täyttäneet	536	kasvava	kasvava				
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	3420	kasvava	kasvava				
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä							
Yhteensä							
- palliatiivisessa	963,9	laskeva	laskeva				
- asumispalveluissa	1238,7	laskeva	laskeva				
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa annetut ja hyvin kohdennetut peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.							

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta	Strateginen linjaus: 2.1.3		Muut toteutettavat linjaukset:				
Jatkohoitojonojen lyheneminen sairaanhoitopiiristä	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
- siirtoviivepäivien määrä /kk	161	<50	<50				
- korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä	36,1 %	<20 %	<10 %				
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kum.) ja väestöosuus	424/ 1,47 %	laskeva	laskeva				
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista.	47,2 %	+4 %-yksikköä	+4 %-yksikköä				
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen:							
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävien palvelujen lisääminen (tuetun asumisen osuus palveluasumisesta)	22 %	kasvava	kasvava				
Kuntoutusjaksojen vaikuttavuus: sairaalahoitojaksojen määrä							
- 2kk kuntoutusjakson jälkeen	lähtöarvo saadaan myöhemmin	vähenevä	vähenevä				
- 6kk kuntoutusjakson jälkeen	lähtöarvo	vähenevä	vähenevä				
Toimintakyvyn paraneminen hoidon seurauksena (FIM) muutos osastojen ka		kasvava	kasvava				

Kuntoutuksen tehokkuus: FIM/hoitajaksojen pituuden suhde	lähtöarvo	kasvava	kasvava				
Kiireettömän lääkäri vastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	17,8 työpäivää	2-3 viikkoa	2 viikkoa				
Terveysasemien asiakkaat/ työvoima							
- asiakkaat/lääkärityövoima	977,7	kasvava	kasvava				
- asiakkaat/hoitajatyövoima	488,2	kasvava	kasvava				
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten ka asteikolla 1-5)							
• Vammaispalvelut*							
• Vanhusten avopalvelut*	4,4	kasvava	kasvava				
• Vanhusten asumispalvelut*	4,3	kasvava	kasvava				
• Sairaalapalvelut	4,0	kasvava	kasvava				
• Polikliniset palvelut	4,2	kasvava	kasvava				
• Avohuollon sosiaalityö	4,4	kasvava	kasvava				
• Neuvolapalvelut	3,9	kasvava	kasvava				
• Koulu - ja opiskeluterveydenhuolto	-	kasvava	kasvava				
• Kasvatus- ja perheneuvola	-	kasvava	kasvava				
• Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)	3,5	kasvava	kasvava				
Suunterveydenhuollon asiakkaat/työvoima	247,7 as/htv	kasvava	kasvava				
Hoitoonpääsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin ka	100	90	90				
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista							
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	633 / 39,6 %	vähenevä	vähenevä				
- kehitysvammaisten %-osuus	7,7 %	6%	6%				
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot vrs. viiden viimeisen vuoden 2011-2015 ka)	8/10	laskeva	laskeva				

Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.

4.2 Strategiset tavoitteet (kh)

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	<i>Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.1.4</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7</i>			
Arviointikriteerit:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Nuorisotyöttömien osuus	13,36 %	13,0 %	11,5 %				
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus: Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä Kokonaisasiakasmäärä Uusien asiakkaiden määrä	1574 2679 2713	1400 3300 2300	4000 7500 4500				
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjaus aktivointitoimiin	1164	1100	1300				
Aktivointiaste *	59 %	42 %	50 %				
Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.							
* Aktivoidut (asiakkuuden lopettamisena on: työllistetty, opiskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Koho-harjoittelussa olevat) jaettuna kokonaisasiakasmäärällä 3000							

Terveiden elämäntapojen edistäminen	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7</i>			
Arviointikriteerit:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus: - 4 vuotiaat - 5 lk - 8 lk	.. .. ..	Pohjaluku käyttöön	osuus laskee osuus laskee osuus laskee				
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat - 20 m viivajuoksu - vauhditon viisiloikka	Turku/Suomi alin kolmannes tytöt 33/32 % pojat 37/36 % tytöt 36/30 % pojat 46/42 %	pohjaluku käyttöön	toimintakyky kasvaa				

- ylävartalon kohotus	tytöt 44/38 % pojat 47/42 %						
- Etunajapunnerrus	tytöt 26/22 % pojat 25/20 %						
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä	tytöt 38/36 % pojat 36/37 %						
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	8158	-	Määrä laskee				
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vrs. kansallinen taso)	62,6/62	-	Osuus kasvaa				
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.							

Vanhemmuuden tuki	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1</i>			
Arviointikriteerit:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus ikäryhmästä	7 %	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon				
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Hyvinvointisuunnitelma valmistelussa	Toimeenpanosuunnitelman mukaisesti	Toimeenpanosuunnitelman mukaisesti				
Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.							

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4</i>			
Arviointikriteerit:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (ATH) - 20-54 -vuotiaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)	tiedot täydentyvät	Laskee Laskee	Laskee Laskee				

- 55-74 -vuotiaat (turkulaiset vrs. kansallinen ka) - +75-vuotiaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)	tiedot täydentyvät tiedot täydentyvät	Laskee	Laskee				
Ei yhtään läheistä ystävää % oppilaista (Kouluterveyskysely 2015)* - 8-9Ik (turkulaiset vrs. kansallinen ka) - Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vrs. kansallinen ka) - Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vrs. kansallinen ka)	- - -	Laskee Laskee Laskee	Laskee Laskee Laskee				
Kiusaamiseen ei ole puututtu koulun aikuisten toimesta % (Kouluterveyskysely 2015)* - 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vrs. kansallinen ka) - Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vrs kansallinen ka)	- -	Laskee Laskee	Laskee Laskee				
Tavoitteen kuvaus Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin. *= Kouluterveyskysely suoritetaan joka toinen vuosi ja vuoden 2015 sähköinen tiedonkeruu epäonnistui. Tuloksia ei ole saatavilla.							

Toimialan omat

SoTe-uudistukseen valmistautuminen (2017-2018)	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2 ja 2.1.3</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Hanke/projekti:	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Mittari: Varautumiseen liittyvät kehittämissuunnitelmat ja toimenpiteet etenevät	Toimenpiteet käynnissä	Toimenpiteet käynnissä	Toimenpiteet valmiita				
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Hyvinvointitoimiala toteuttaa kehittämistoimenpiteitä, joilla turvataan SoTe-palveluiden kilpailukyky sekä varmistetaan rakennemuutosten eteneminen.							

5 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alataavoite	Kaupungin tavoite 2018	Toimialan TAE 2018	Toimialan TA 2018
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka	Sairauspoissaolot alle suurten kaupunkien keskiarvon Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä laskenut	Sairauspoissaolot alle suurten kaupunkien keskiarvon Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä laskee	Sairauspoissaolot alle suurten kaupunkien keskiarvon Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä laskee
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Strategisesti ohjattujen kehityskeskusteluiden käynnistäminen Täydennyskoulutuksen riittävyys ja oikeellisuus	Osaamisesta on keskusteltu vuosittain: Keskitettyyn järjestelmään rekisteröidyt kehityskeskustelut Koulutus on tarvetta vastaavaa ja suunnitelmallista: Rekisteröityjen koulutuspäivien määrä / vakituinen työntekijä	Osaamisesta on keskusteltu vuosittain: Keskitettyyn järjestelmään rekisteröidyt kehityskeskustelut Koulutus on tarvetta vastaavaa ja suunnitelmallista: Rekisteröityjen koulutuspäivien määrä / vakituinen työntekijä	Osaamisesta on keskusteltu vuosittain: Keskitettyyn järjestelmään rekisteröidyt kehityskeskustelut Koulutus on tarvetta vastaavaa ja suunnitelmallista: Rekisteröityjen koulutuspäivien määrä / vakituinen työntekijä
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Työvoiman käyttö pysyy ennallaan tai laskee edellisestä vuodesta: HTV (ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita) Turun vetovoimaisuus työnantajana näkyy työvoiman saatavuudessa: Hakemuksia / työpaikka (Kuntarekry)	Työvoiman käyttö pysyy ennallaan tai laskee edellisestä vuodesta: HTV (ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita) Turun vetovoimaisuus työnantajana näkyy työvoiman saatavuudessa: Hakemuksia / työpaikka (Kuntarekry)	Työvoiman käyttö pysyy ennallaan tai laskee edellisestä vuodesta: HTV (ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita) Turun vetovoimaisuus työnantajana näkyy työvoiman saatavuudessa: Hakemuksia / työpaikka (Kuntarekry)

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kysyntä/tarve									
Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 2,23% / Kuusikko ka 2,18%	Turku 2,07% / Kuusikko ka 2,11%	Turku 1,98 % / Kuusikko ka 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuusikko ka 1,97 %					
<i>Kehitysvammaisten asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)</i>	Turku 0,47%/ Kuusikko ka 0,38 %	Turku 0,48%/ Kuusikko ka 0,37 %	Turku 0,46 % / Kuusikko ka 0,39 %	Turku 0,47 % / Kuusikko ka 0,40 %					
Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet (ei sis. pakolaisia tai paluumuuttajia)	9199	9165	9454	9307					
Tuottavuus/ taloudellisuus									
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuus (M€)	174,4M€	184,8M€	191,0M€	193,1M€					
Terveystieteiden ikävakioidut kustannukset/asukas (pth ja esh) € (suurten kaupunkien vertailu)	2 306€	2 337€	2 321€	..					
Perusterveydenhuollon kustannukset/ 0-6 vuotias lapsi	492€	491€	376€	..					
65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut sosiaali- ja terveyspalveluiden deflatoidut kustannukset väestöä kohti vuodessa (Kuusikko)	7 171 €	7 068 €	6 995 €	..					
Asiakaskohtaiset kustannukset/ vammaispalvelujen asiakkaat	Turku 3.092 €, Kuusikon ka 4.608 €	Turku 3.559 €, Kuusikon ka 5.060 €	Turku 3966,5 €, Kuusikon ka 5293,6 €	Turku 4185,5 € / 5580,6 €					
Asiakaskohtaiset kustannukset/ kehitysvammaisten asiakkaiden asiakkaat	Turku 33.830 €, Kuusikon ka 33.371 €	Turku 33.963 €, Kuusikon ka 35.585 €	Turku 35908, Kuusikon ka 34418 €	Turku 35824 € / Kuusikko 34279 €					

Peittävyys/kattavuus									
Terveysasemien peittävyys	40,5 %	40,7 %	40,9%	41,9 %					
Suun terveydenhuollon peittävyys	29,76 %	32,24 %	31%	31 %					
Laatu/asiakastyytyväisyys									
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi):									
• sosiaalipalveluihin		2,80	3,08	2,84					
• terveystaloihin		3,54	3,67	3,62					
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina):									
• Terveyskeskuksen lääkäripalvelut (vertailukunnat ka 47%)	..	53%	57%	58%					
• Terveyskeskuksen vuodeosasto (vertailukunnat ka 10%)	..	11%	12%	15%					
• Sairaalapalvelut (vertailukunnat ka 53%)	..	55%	58%	56%					
• Hammaslääkäripalvelut (vertailukunnat ka 35%)	..	29%	34%	33%					
• Äitiys- ja lastenneuvola (vertailukunnat ka 30%)	..	24%	27%	29%					
• Perheneuvola (vertailukunnat ka 16%)	..	11%	13%	14%					
• Sosiaalityö (vertailukunnat ka 15%)	..	10%	16%	16%					
• Toimeentulotuki (vertailukunnat ka 12%)	..	10%	11%	12%					
• Vanhusten kotihoito (vertailukunnat ka 12%)	..	12%	17%	17%					
• Vanhusten asumis- ja laitoshoidtopalvelut (vertailukunnat ka 12%)	..	11%	13%	12%					
• Vammaispalvelut (vertailukunnat ka 11%)	..	7%	10%	11%					

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Turun kaupungin vanhuspalvelusuunnitelma vuosille 2014 - 2016	
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	
Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma 2017-2018	
